

6. Amerykans'ka torhovel'na palata v Ukraini. Ohlyad ekonomiky Ukrainy 2018 [American Chamber of Commerce in Ukraine. Ukrainian Economy Review 2018]. (n.d.). Retrieved from http://chamber.ua/Content/Documents/1017431819ACC_CountryProfile2018_ [in Ukrainian].

7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Rehional'nyy lyuds'kyu rozvytok. Statystychnyy zbirnyk. Kyiv. 2018 [State Statistics Service of Ukraine. Regional human development. Statistical collection. Kiev. 2018]. (n.d.). Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_rlr2017_pdf.pdf [in Ukrainian].

8. World Ekonomik Forum. Appendix C: The Global Competitiveness Index 4.0 Methodology and Technical Notes. (n.d.). Retrieved from <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/appendix-c-the-global-competitiveness-index-4-0-methodology-and-technical-notes/> [in English].

Інформація про автора

АНДРУСЯК Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (бул. Шевченка, 81, Черкаси, 18031, Україна). E-mail: andrusiak.n@gmail.com

ANDRUSYAK Natalia – Candidate of Science (Economics), associate professor, department of enterprise economics, accounting and auditing, The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy (81, Shevchenko Blvd., Cherkassy, 18031, Ukraine). E-mail: andrusiak.n@gmail.com

АНДРУСЯК Наталья Александровна – кандидат экономических наук, доцент, кафедры экономики предприятия, учета и аудита, Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого (бул. Шевченко, 81, Черкасы, 18031, Украина). E-mail: andrusiak.n@gmail.com



УДК 338.43:637.5

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТА ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ ©

ГЕРАЙМОВИЧ В.Л.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ),

ГУМЕНЮК І.Л.,
кандидат економічних наук, заступник
директора з наукової,
інноваційної та міжнародної діяльності
Подільський спеціальний
авчально-реабілітаційний
соціально-економічний коледж
(м. Кам'янець-Подільський),

КУБАЙ О.Г.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри аграрного менеджменту
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

В статті досліджено сучасний стан та динаміка розвитку галузі тваринництва України, оскільки вона є однією з провідних у ринковій системі господарювання. Показники виробництва і споживання тваринницької продукції є основними при визначенні рівня життя населення. Галузь тваринництва є головним джерелом постачання високоякісних продуктів харчування, а її продукція – сировиною для переробної галузі. На фоні зазначеного найбільш гостро постає питання відродження тваринництва в Україні. В статті проаналізовано сучасний стан розвитку

ринку аграрної продукції України та його можливості в сучасному світовому економічному просторі, а саме досліджено основні тенденції експорту продукції тваринництва. Визначено питома вага експорту продукції тваринництва у сукупному виробництві продукції. Установлено, що основними причинами зниження виробництва та експорту продукції тваринництва є скорочення поголів'я великої рогатої худоби, свиней, птиці, відсутність державної підтримки тощо. Запропоновані перспективні напрями нарощування експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції, передусім на ринок ЄС: необхідність розвитку фермерства, як основної ланки конкурентоспроможного вітчизняного аграрного виробництва, збільшення видатків на реалізацію інфраструктурних проєктів, розвиток фінансової інфраструктури аграрного сектору, поліпшення інвестиційного клімату.

Ключові слова: галузь тваринництва, тенденції, експорт продукції тваринництва, поголів'я, продуктивність, стадо, ефективність.

Табл.: 5. Рис.: 4. Літ.: 10.

THE CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF THE INDUSTRY AND EXPORT OF ANIMAL PRODUCTS OF UKRAINE

HERAIMOVYCH Violeta

*Candidate of economic sciences,
Associate Professor of the global economy department
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,
(Kyiv)*

HUMENIUK Iryna

*Candidate of economic sciences,
Deputy Director for Scientific,
innovative and international activities
Podilsky Special Educational-Rehabilitation Socio-Economic College,
(Kyiv)*

KUBAI Oksana

*Candidate of economic sciences,
Associate Professor of the agrarian management department
Vinnytsia national agrarian university
(Vinnytsia)*

The article explored the modern State and dynamics of the development of the livestock industry of Ukraine, because it is one of the leading in the market system.

Indicators of production and consumption of livestock production is fundamental in determining the standard of living of the population. Livestock industry is the main source of supply of high quality food products, and its products – raw material for the processing industry. Against the background of the specified the most acute issue revival of livestock in the country.

The article analyzes the current state of development of the market of agricultural products in Ukraine and its possibilities in the modern world economic space, namely examined main trends of export animal products. Defined by the specific weight of the export of animal products in the total production of the product. Check that the main reasons for the decline of production and export of animal products is to reduce the number of cattle, pigs, poultry, the lack of State support, etc. The article analyzes the current state of development of the market of agricultural products in Ukraine and its possibilities in the modern world economic space, namely examined main trends of export animal products. Defined by the specific weight of the export of animal products in the total production of the product. Check that the main reasons for the decline of production and export of animal products is to reduce the number of cattle, pigs, poultry, the lack of State support, etc. The proposed export extension promising directions of domestic agricultural products, primarily to the EU market: the need for the development of farming as the main links of competitive domestic agricultural production, increase spending on the implementation of infrastructure projects, development of the financial infrastructure of the agricultural sector, improving the investment climate.

Key words: livestock industry, trends, export animal products , productivity, herd, efficiency

Tabl.: 5. Fig.: 4. Ref.: 10.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛИ И ЭКСПОРТА ПРОДУКЦИИ ЖИВОТНОВОДСТВА УКРАИНЫ

ГЕРАЙМОВИЧ В.Л.,
кандидат экономических наук, доцент кафедры глобальной экономики
Национальный университет биоресурсов
и природопользования Украины
(г. Киев),

ГУМЕНЮК И.Л.,
кандидат экономических наук, заместитель директора по научной,
инновационной и международной деятельности
Подольский специальный учебно-реабилитационный
социально-экономический колледж
(г. Каменец-Подольский),

КУБАЙ О.Г.,
кандидат экономических наук, доцент кафедры аграрного менеджмента
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье исследовано современное состояние и динамика развития отрасли животноводства Украины, потому что она является ведущей в рыночной системе. Показатели производства и потребления продукции животноводства есть основополагающими в определении уровня жизни населения. Животноводство является основным источником поставок продуктов питания высокого качества, и ее продукции – сырья для перерабатывающей промышленности. На фоне указанного наиболее острые проблемы возрождения животноводства в стране. В статье анализируется состояние текущего развития рынка сельскохозяйственной продукции в Украине и его возможности в современном мире экономического пространства, а именно рассмотрены основные тенденции экспорта продуктов животного происхождения. Определен удельный вес экспорта продукции животноводства в общем производстве продукта. Установлено, что основными причинами спад производства и экспорта продукции животноводства есть сокращение количества крупного рогатого скота, свиней, птицы, отсутствие государственной поддержки, и т.д. Предложены перспективные направления увеличения экспорта отечественной сельскохозяйственной продукции, главным образом на рынок ЕС: необходимость развития фермерства как основного звенья конкурентоспособного отечественного сельскохозяйственного производства, увеличение затрат на осуществление проектов в области инфраструктуры, развития финансовой инфраструктуры сельскохозяйственного сектора, улучшение инвестиционного климата.

Ключевые слова: отрасль животноводства, тенденции, экспорт продуктов животноводства, поголовье, производительность, стадо, эффективность.

Табл.: 5. Рис.: 4. Лит.: 10.

Постановка проблемы. Галузь тваринництва займає провідне місце в економіці багатьох країн світу, не менш важливою вона є і для економіки України. Рівень її розвитку є визначальним у забезпеченні продовольчої безпеки країни. Показники виробництва і споживання тваринницької продукції є основними при визначенні рівня життя населення. Галузь тваринництва є головним джерелом постачання високоякісних продуктів харчування, а її продукція – сировиною для переробної галузі. На фоні зазначеного найбільш гостро постає питання відродження тваринництва в Україні.

Тваринництво забезпечує населення продуктами харчування і виробляє сировину для багатьох галузей народного господарства. Нинішня ситуація в галузі тваринництва залишається складною, а з виробництва окремих її видів – критичною. Фактичний стан галузі не відповідає її потенційним можливостям. Прикрим фактом є скорочення поголів'я сільськогосподарських тварин і птиці, невисокий рівень його продуктивності, а відтак – спад виробництва продукції тваринництва. Особливо гострою є проблема занепаду галузі тваринництва, що зумовлює необхідність дослідження її сучасного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження перспектив розвитку тваринництва та проблем галузі в Україні займаються відомі вчені-аграрники В. Голюк [1], Л. Ліпич [2], Б. Мельник [3], А. Мазуренко [4], В. Месель-Веселяк [4], Ю.Циганок [5], П. Щепієнко [4], Я. Янишин [6], Ф.Ярошенко [7] та інші. Проте, авторське бачення зводиться до необхідності системного дослідження тенденцій розвитку тваринництва. Пошук ефективних шляхів подолання негативних явищ у галузі та дослідження тенденцій розвитку тваринництва залишається актуальним і наразі.

Формулювання цілей статті. Мета даного дослідження полягає в обґрунтуванні необхідності створення раціональної структури виробництва, що є одним із шляхів до відродження галузі тваринництва.

Вклад основного матеріалу дослідження. Кризові явища в економіці негативно позначилися на функціонуванні тваринницького підкомплексу, внаслідок чого у першому півріччі 2016 р. в усіх категоріях господарств України порівняно з аналогічним періодом 2015 р. відбулося зменшення чисельності худоби і птиці. Зокрема, поголів'я великої рогатої худоби скоротилося на 2,4%, зокрема, корів на 3,5%, свиней на 3,0%, овець і кіз на 3,4% і птиці усіх видів на 4,5%.

Станом на 1 липня 2016 р. утримувалося 4316,3 тис. голів великої рогатої худоби, зокрема 2191,8 тис. корів, 7491,5 тис. голів свиней, 1704,5 тис. голів овець і кіз та 234428,9 тис. голів птиці усіх видів.

Негативна тенденція зменшення кількості утримуваного поголів'я тварин спостерігалася як у сільськогосподарських підприємствах, так і в господарствах населення. Однак темпи скорочення за окремими видами тварин дещо відрізнялися. Якщо загалом у сільськогосподарських підприємствах і господарствах населення темпи зменшення чисельності поголів'я великої рогатої худоби співпадали відповідно на 2,5 і 2,4%, то поголів'я свиней навпаки зросло на 0,1%, а в селянських домогосподарствах скоротилося досить суттєво – на 6,1%.

Враховуючи наявне поголів'я худоби і птиці, аграрні формування виробляють загалом все більше тваринницької продукції. Щодо її структури, то ситуація дещо інша. Всього м'яса (всіх видів) у забійній вазі аграрії виробили у 2015 р. 2322,6 тис. тонн, що на 39,6% більше, ніж у 2000 р. Але в структурі цього обсягу 49,2% (1143,7 тис. тонн) займає м'ясо птиці, хоча в 2000 році воно займало частку 11,6%. Традиційним видом м'яса для українців є свинина, якої на сьогодні виробляється 759,7 тис. тонн, що на 12,3% більше у порівнянні з 2000 р. Істотно знизилися обсяги виробництва яловичини: з 754,3 тис. тонн у 2000 р. до 384,0 тис. тонн (мінус 50,9%), що виглядає логічним на фоні падіння чисельності поголів'я. Інші види м'яса виробляються порівняно у невеликих обсягах: баранина і козлятина (13,7 тис. тонн; 79,6%); кролятина (13,3 тис. тонн; 95,6%); конина (8,2 тис. тонн; 98,7%). До показника 1990 року Україна не дотягує практично удвічі. Щодо структури, то за рахунок виробництва сільськогосподарськими підприємствами 967,7 тис. тонн птиці, частка у загальному обсязі складає 63,0% (без урахування птиці – лише 29,0%). Визначення питомої ваги експорту продукції тваринництва у сукупному виробництві продукції займає досить невеликий відсоток (табл.1.).

Таблиця 1

Питома вага експорту м'яса, у т.ч. м'яса птиці, %

Рік	Виробництво, тис. т		Експорт, тис. т		Експорт до виробництва, %	
	М'ясо усього	у т.ч. м'ясо птиці	М'ясо усього	у т.ч. м'ясо птиці	М'ясо усього	у т.ч. м'ясо птиці
2010	2059	953,5	48	33	2,3	3,5
2011	2143,8	995,2	79	50	3,7	5,0
2012	2209,6	1074,7	125	82	5,7	7,6
2013	2389,4	1168,3	182	146	7,6	12,5
2014	2359,6	1164,7	218	176	9,2	15,1
2015	2322,6	1143,7	245	163	10,5	14,3
2016	2323,6	1166,8	303	241	13,0	20,7

*Джерело [1,2,10]

Чим більше цей показник наближається до 100%, тим більша частка експорту в сукупному виробництві. Це свідчить про те, що країна є світовим експортером даного виду продукції (рис.1).

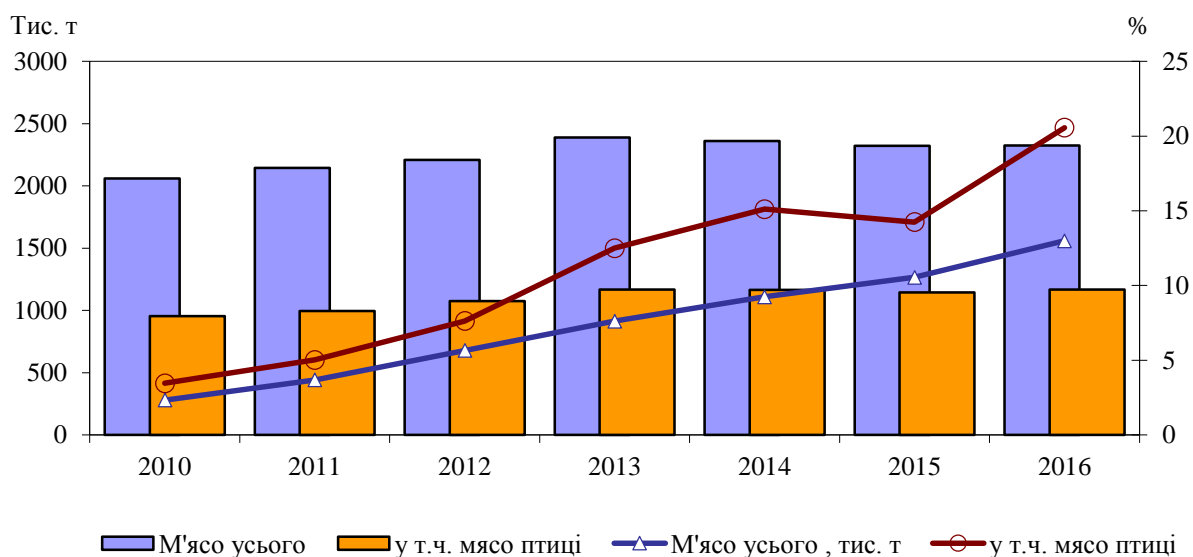


Рис. 1. Пітова вага експорту м'яса, у т.ч. м'яса птиці, %

*Джерело: побудовано авторами за даними [10]

Обсяги виробництва молока дещо падають і у порівнянні з 2010 р. (11249 тис. тонн) становлять 10382 тис. тонн, або 90,2 % (табл.2).

Таблиця 2

Пітова вага експорту молока, %

Роки	Виробництво, тис. т	Експорт, тис. т	Експорт до виробництва, %
2010	11249	956	8,5
2011	11086	964	8,7
2012	11378	820	7,2
2013	11488	769	6,7
2014	11133	527	4,7
2015	10615	464	4,4
2016	10382	434	4,2

*Джерело[10]

У 1990 р. Україна виробляла в 2,3 рази більше молока. Щодо питання якості і безпечності молочної продукції, то слід також врахувати і те, що господарства населення виробляють 75% молока.

На нашу думку, тут виникає певне непорозуміння, адже, з одного боку, чиновники та експерти заявляють про сумнівність походження молока від населення, а з іншого - усі виробники запевняють споживачів у європейській якості їхньої продукції (рис.2.).

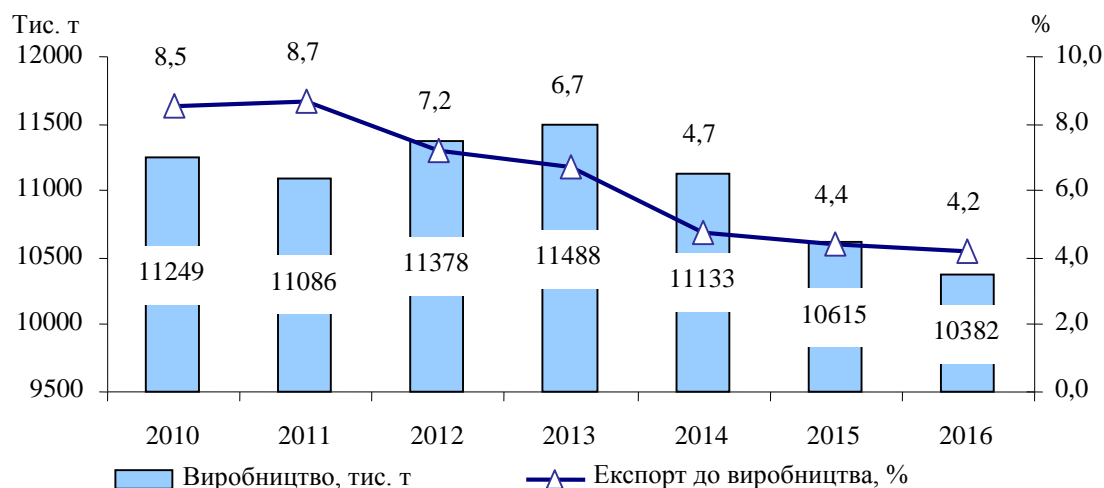


Рис. 2. Пітова вага експорту молока, %

*Джерело: побудовано авторами за даними [10]

Риторичне запитання: а звідки вони беруть «якісне» молоко, обсяг якого постійно зменшується, а обсяг виробництва промислової продукції - ні.

За останні роки виробництво яєць в Україні трималося на рівні 19 млрд. шт. на рік, але, починаючи з 2015 р., спостерігаємо суттєвий спад (табл.3).

Таблиця 3

Питома вага експорту яєць, %

Роки	Виробництво, млн. шт	Експорт, млн. шт	Експорт до виробництва, %
2010	17052	1299	7,6
2011	18690	1437	7,7
2012	19111	1420	7,4
2013	19615	1818	9,3
2014	19587	2545	13,0
2015	16783	2182	13,0
2016	15100	1939	12,8

*Джерело [10]

Так, за період із 2010 по 2014 рр. виробництво зросло на 15%, проте, починаючи з 2015 р., виробництво яєць зменшується, і в 2015 р. проти 2014 р. знижується на 14,3%, а у 2016 р. проти 2015 р. – на 10%. Подібний спад виробництва пов'язаний із надлишком яєць у країні в результаті скорочення експорту.

Однією з причин скорочення обсягів виробництва яєць є також зменшення поголів'я курей-несучок. Так, станом на 1 січня 2017 р. поголів'я курей-несучок складало 31,6 млн голів, що на 21,5% менше, ніж у 2013 р. і на 14% (на 5,1 млн гол.) менше, ніж у 2016 р. За досліджуваний період спостерігалася тенденція до нарощення обсягів експорту, проте, починаючи з 2014 р., спостерігаємо спад (рис. 3).

Так, станом на 1 січня 2017 р. поголів'я курей-несучок складало 31,6 млн голів, що на 21,5% менше, ніж у 2013 р. і на 14% (на 5,1 млн гол.) менше, ніж у 2016 р. За досліджуваний період спостерігалася тенденція до нарощення обсягів експорту, проте, починаючи з 2014 р., спостерігаємо спад (рис. 3).

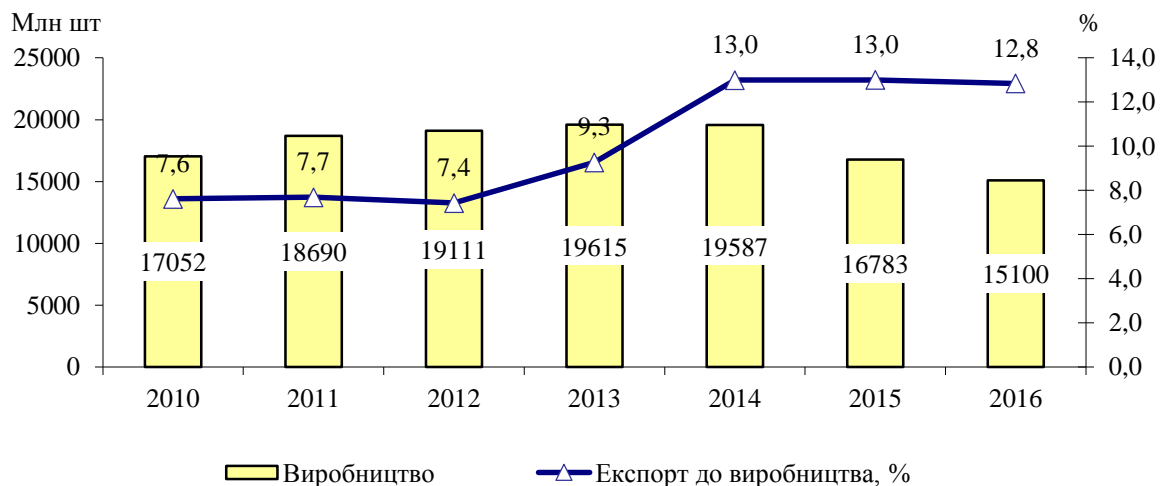


Рис 3. Питома вага експорту яєць, %

*Джерело: побудовано авторами за даними [10]

Останні кілька років красномовно підтверджують, що одним із найперспективніших в сфері АПК України є саме ринок меду. І справа не лише в тому, що на частку нашої держави припадає близько 6% світового об'єму виробництва меду, а й в тому, що динаміка продажів на світові ринки феноменально зростає (табл.4.).

Приміром приріст експорту меду в 2014 р. проти 2013р. становив 68%. А в 2016 р. був зафіксований ще один карколомний стрибок на 58% порівняно з попереднім роком. Обсяги виробництва меду протягом досліджуваних семи років залишалися приблизно на одному рівні. Так, в 2010 р. обсяги виробництва становили майже 70,7 тис. тонн, а в 2016 р. скоротилися до 60 тис. тонн.

Таблиця 4

Питома вага експорту меду, %

Роки	Виробництво	Експорт	Експорт до виробництва, %
2010	70873	7047	9,9
2011	70311	9874	14,0
2012	70134	13338	19,0
2013	73713	21674	29,4
2014	66521	36336	54,6
2015	63615	36013	56,6
2016	59294	56988	96,1

*Джерело: побудовано авторами за даними [10]

Однак стабільність, яка спостерігається у виробництві, не характерна для експорту меду. Так з 2010 р. загальний обсяг експорту збільшився з 7 до 56,9 тис. тонн в 2016 р. і становив майже 96% від загального виробництва. Якщо представити досліджувані дані у вигляді відсоткового відношення експорту до виробництва, то їх можна також, описати за допомогою експоненціального тренду з коефіцієнтом детермінації на рівні 98%. Відповідно до побудованої економетричної моделі щорічні темпи зростання частки експорту становили 38,1% за чотири місяці 2017 р. Україна експортувала вдвічі більше, ніж за аналогічний період 2016 р. Статистика свідчить, що в січні-квітні 2017 р. наша країна продала за кордон майже 22 тисячі тонн меду. Це на 12 тисяч тонн більше, ніж було реалізовано за відповідні місяці попереднього року. Основними країнами-споживачами українського меду за перші чотири місяці 2017 р. є США - 12,6 млн доларів (34% всього експорту меду), Німеччина - 8,5 млн доларів (23%) та Польща - 3,7 млн доларів (10%). Традиційний продукт для українського селянина стабільно виробляється в межах 60-70 тис. тонн. З них лише 25-30 тис. тонн йде на внутрішній ринок. Все інше - експортується. Споживання всередині країни істотно знизилося через занепад української економіки та збільшення експортних цін (табл.5).

Таблиця 5

**Споживання основних продуктів харчування населенням України
(на одну особу за рік; кілограмів)**

Продукти харчування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
М'ясо та м'ясо-продукти	52,0	51,2	54,4	56,1	54,1	50,9	51,4
яловичина і телятина	9,8	9,1	8,5	9,2	9,1	8,1	8,1
свинина	18,0	18,6	21,1	21,5	19,7	18,1	19
м'ясо птиці	23,2	22,5	23,8	24,4	24,4	23,9	23,6
Молоко та молочні продукти	206,4	204,9	214,9	220,9	222,8	209,9	209,5
Яйця, шт	290	310	307	309	310	280	267

*Джерело [10]

Довідково. Раціональна норма споживання в Україні: м'яса – 85 кг, молока – 390 кг, яєць – 300 шт.

Середньодобове споживання населенням основних мікро- і макроелементів у складі продуктів харчування з розрахунку на одну особу в 2015 р. становило близько 2799 ккал, з яких на продукти тваринного походження припадало 791 ккал, або 28,3%. При цьому споживання молока і молочних продуктів сягало 209,5 кг замість рекомендованих фахівцями 390 кг, м'яса і м'ясопродуктів — 51,4 кг, тоді як мінімальна норма дорівнює 50,9 кг, а раціональна, згідно з фізіологічно обґрунтованими параметрами харчування, без урахування окремих медичних застережень, має бути не менше 80–85 кг у рік на одну особу.

Відзначимо, що динаміка споживання м'яса та м'ясних продуктів має стабільний характер. Середньомедіанне споживання однією особою на досліджуваному часовому інтервалі становить 52 кг. Найбільший обсяг споживання спостерігався в 2013 р. і становив 56,1 кг. Споживання молока та молочних продуктів існує на суттєво нижчому рівні порівнюючи із споживанням м'яса. Найбільший обсяг споживання на одну особу не перевищує 223 кг, а середньо статистичне значення даного показника дорівнює 212 кг з середньо квадратичним відхиленням 7 кг. Обсяг споживання яєць має досить нерівномірний характер. Так наприклад, з 2010 до 2011 р. відбулося зростання споживання з 290 до 310 яєць на одну особу, до 2014 року включно, даний показник тримався на стабільному рівні, з невеликими флуктуаціями, після чого в 2015 р. відбувся значний спад

споживання з 310 до 280 яєць на одну особу. Станом на 2016 р. середньо статистичне споживання однією особою становить лише 265 яєць на рік. В розвинутих країнах світу, за даними Світової продовольчої організації ООН (FAO), означений показник у середньому досягає рівня 76 кг м'яса і м'ясопродуктів в рік на одну особу, а в окремих з них – США, Австралії, Нової Зеландії і Іспанії – споживають більше 100 кг.

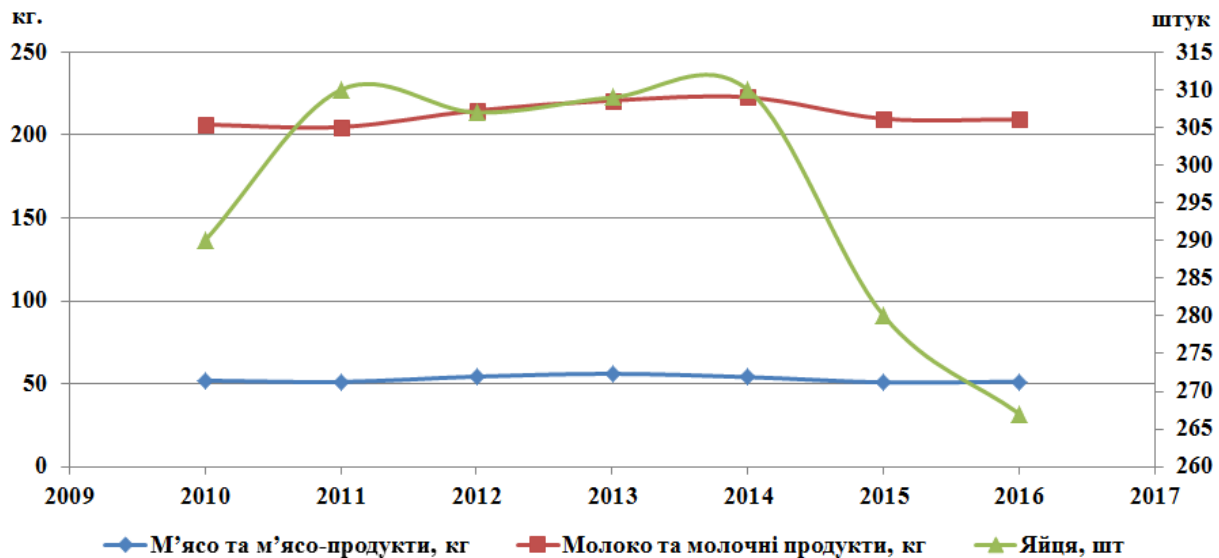


Рис 4. Споживання основних продуктів харчування населенням України
*Джерело: побудовано автором за даними [10]

Висновки. Відтак, від стану і динаміки розвитку тваринницької галузі залежать не лише економічні показники сільського господарства, але й якісний рівень життя, добробуту та безпосередньо продовольча безпека населення. Особливо варто звернути увагу на те, що тваринництво задовольняє потреби внутрішнього продовольчого ринку, а нинішній стан розвитку галузі безпосередньо зумовлений також проблемами зниження доходів, які останніми роками виникли у зв'язку з падінням купівельної спроможності населення.

Окреслимо перспективні напрями розвитку галузі тваринництва та нарощування експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції, передусім на ринок ЄС:

По-перше, необхідність розвитку фермерства як основної ланки конкурентоспроможного вітчизняного аграрного виробництва. При цьому ключовим напрямом його активізації має стати не стільки популярна до цього часу в Україні пряма фінансова підтримка агровиробників, скільки формування відкритого конкурентного середовища в межах усього аграрного ринку. Лише у цьому випадку розвиток фермерства в Україні супроводжуватиметься активізацією сільськогосподарської кооперації та диверсифікацією експортних поставок аграрної продукції на європейський ринок.

По-друге, провадження послідовної політики зниження частки прямих субсидій у фінансовій підтримці аграрного сектора, натомість збільшуючи видатки на реалізацію інфраструктурних проектів, насамперед у частині модернізації маркетингової, транспортно-логістичної та інформаційної інфраструктури аграрного ринку України та її окремих регіонів.

По-третє, важливою ланкою стимулювання експорту сільськогосподарських товарів з України та його диверсифікації є розвиток фінансової інфраструктури аграрного сектора. Передусім це стосується формування сучасної моделі фінансово-кредитного забезпечення агровиробників на основі впровадження різних форм фінансового лізингу, небанківського кредитування, страхування аграрних ризиків, поширення факторингових та венчурних операцій у сільському господарстві тощо.

По-четверте, активізація реалізації заходів, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату в більшості регіонів нашої держави з урахуванням специфіки їх аграрного виробництва. Для цього необхідно забезпечити створення в регіонах сучасної індустрії залучення прямих іноземних інвестицій, включаючи формування аграрних кластерів та агротехнопарків, орієнтованих на інтенсифікацію трансферу сучасних технологій сільськогосподарського виробництва на український ринок.

Список використаних джерел

1. Голюк В.Я. Аналіз експорту м'яса курятини в Україні: стан та тенденції розвитку ринку. *Інфраструктура ринку*. 2016. № 2. С. 131–135.
2. Ліпич Л. Аналіз економічного потенціалу підприємств птахівництва в системі розвитку зовнішньоекономічної діяльності. *Економіст*. 2012. № 9. С. 31–39.
3. Мельник Б.А. Стан та резерви збільшення обсягів виробництва продукції птахівництва. *Тваринництво України*. 2002. № 2. С. 10–12.
4. Методичні рекомендації щодо формування спеціалізованих сільськогосподарських підприємств з виробництва продукції тваринництва та обґрунтування раціональних розмірів ферм і комплексів / В.Я. Месель-Веселяк, О.В. Мазуренко, П.В. Щепієнко та ін.; за ред. В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. С. 65.
5. Циганок Ю.В. Сучасний стан виробництва продукції птахівництва в підприємствах Північно-Західного регіону України. *Вісник ЖНАЕУ*. 2010. № 2 (27). С. 272–285.
6. Янишин Я. Теоретичні основи ефективності виробництва продукції птахівництва. *Аграрна економіка*. 2013. № 3–4. С. 74–80.
7. Ярошенко Ф.І. Птахівництво України: проблеми і перспективи розвитку. К. : Аграрна наука. 2004. 500 с.
8. Лантифудист: головний сайт про агробізнес. URL : <https://latifundist.com/rating/top-7-krupnejshih-proizvoditelej-produktsii-ptitsevodstva-ukrainy>
9. Асоціація Союзу птахівників України: офіційний сайт URL : <http://www.poultryukraine.com/>
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL : www.ukrstat.gov.ua.

References

1. Gholjuk, V.Ja. (2016) Analiz eksportu mjasa kurjatyny v Ukrajinі: stan ta tendenciji rozvytku rynku [Analysis the export of chicken meat in Ukraine: the state and trends of market development]. *Infrastruktura rynku - Infrastructure of the market*. № 2. S. 131–135 [in Ukrainian].
2. Lipysh, L. (2012) Analiz ekonomichnogho potencialu pidpryjemstv ptakhivnyctva v systemi rozvytku zovnishnjoeconomichnoji dijalnosti [Analysis of economic potential of poultry enterprises in the development of foreign economic activity]. *Ekonomist -Economist*. № 9. S. 31–39 [in Ukrainian].
3. Meljnyk, B.A. (2002) Stan ta rezervy zbilshennja obsjaghiv vyrobnyctva produkciji ptakhivnyctva [Condition and reserves for increasing the volume of poultry production]. *Tvarynyctvo Ukrainy - Animal husbandry of Ukraine*. № 2. S. 10–12 [in Ukrainian].
4. Mesel-Veselyak, V.Y., Mazurenko, O.V., Shchepiyenko, P.V. et al. (2007), Metodychni rekomendatsii shchodo formuvannia spetsializovannykh silskogospodarskykh pidpryemstv z vyrobnyctva produktsii tvarynyctva ta obgruntuvannia ratsionalnykh rozmiriv ferm i kompleksiv [Guidelines for the Formation of Specialized Farms with Livestock Production and Rational Justification for the Size of Farms and Complexes], ed. by V.Y. Mesel-Veselyak. Kyiv : NNTs «Instytut ahrarynoі ekonomiky». 65 s. [in Ukrainian].
5. Cyghanok, Ju. V. (2010) Suchasnyj stan vyrobnyctva produkciji ptakhivnyctva v pidpryjemstvakh PivnichnoZakhidnogho rehionu Ukrajinі [The current state of poultry production in the enterprises of the North-Western region of Ukraine]. *Visnyk ZhNAEU - Journal of ZNAEU*. № 2. S. 272–285 [in Ukrainian].
6. Janyshyn Ja. (2013) Teoretychni osnovy efektyvnosti vyrobnyctva produkciji ptakhivnyctva [Theoretical basis of the efficiency of poultry production]. *Ahrarna ekonomika - Agrarian economy*. № 3–4. S. 74–80 [in Ukrainian].
7. Jaroshenko F.I. (2004) Ptakhivnyctvo Ukrajinі: problemy i perspektyvy rozvytku [Poultry breeding in Ukraine: problems and prospects of development]. K. : Ahrarna nauka. 500 s. [in Ukrainian].
8. Lantyfudyst: gholovnyj sajt pro aghrobiznes. URL : [<https://latifundist.com/rating/top-7-krupnejshih-proizvoditelej-produktsii-ptitsevodstva-ukrainy>] [in Ukrainian].
9. Asociacija Sojuzu ptakhivnykiv Ukrajinі: oficijnyj sajt URL : <http://www.poultryukraine.com/> [in Ukrainian].
10. Oficijnyj sajt Derzhavnogho komitetu statystyky Ukrajinі URL : www.ukrstat.gov.ua [in Ukrainian].

Інформація про авторів

ГЕРАЙМОВИЧ Віолета Леонтіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України (orcid.org/0000-0002-0058-3918, e-mail : vita_violeta@ukr.net).

ГУМЕНЮК Ірина Леонтіївна – кандидат економічних наук, заступник директора з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж (orcid.org/0000-0002-3984-1419 e-mail : vons-irina@ukr.net)

КУБАЙ Оксана Григорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри аграрного менеджменту, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail : oksanakubai11@gmail.com).

HERAIMOVYCH Violeta – Candidate of economic sciences, Associate Professor of the global economy department National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (org/0000-0002-0058-3918 e-mail : vita_violeta@ukr.net)

HUMENIUK Iryna – Candidate of economic sciences, Deputy Director for Scientific, innovative and international activities Podilsky Special Educational-Rehabilitation Socio-Economic College (orcid.org/0000-0002-3984-1419 e-mail : vons-irina@ukr.net).

KUBAI Oksana – Candidate of economic sciences, Associate Professor of the agrarian management department Vinnytsia national agrarian university (21008, Vinnitsa, Soniachna st., 3, e-mail: oksanakubai11@gmail.com).

ГЕРАЙМОВИЧ Виолетта Леонтиевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры глобальной экономики, Национальный университет биоресурсов і природопользования Украины orcid. org/0000-0002-0058-3918 e-mail: vita_violeta@ukr.net)

ГУМЕНЮК Ірина Леонтиевна – кандидат экономических наук, заместитель директора по научной, инновационной и международной деятельности, Подольський спеціальний учебно-реабілітаційний соціально-економічний коледж (orcid.org/0000-0002-3984-1419 e-mail : vons-irina@ukr.net)

КУБАЙ Оксана Григорьевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры аграрного менеджмента, Винницкий национальный аграрный университет (г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail : oksanakubai11@gmail.com).

